

Βρυξέλλες, 3.10.2012
COM(2012) 586 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ:
ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

1. Η ΑΝΑΓΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ

Οι πρόσφατες και επαναλαμβανόμενες επισιτιστικές κρίσεις στην περιοχή του Σαχέλ και στο Κέρας της Αφρικής, όπου πάνω από 30 εκατομμύρια άτομα υποφέρουν από πείνα, προέβαλαν την ανάγκη να αναπτυχθεί μια μακροπρόθεσμη και συστηματική προσέγγιση για να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των ευάλωτων χωρών και πληθυσμών.

Οι επιπτώσεις των οικονομικών κλυδωνισμών, των αυξανόμενων και κυμαινόμενων τιμών των τροφίμων, της δημογραφικής πίεσης, της αλλαγής του κλίματος, της απερίημωσης, της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, της πίεσης που ασκείται στους φυσικούς πόρους, των ακατάλληλων καθεστώτων ιδιοκτησίας, των ανεπαρκών επενδύσεων στην γεωργία αύξησαν, στα περισσότερα σημεία του πλανήτη, την έκθεση σε κινδύνους, και κυρίως σε φυσικές καταστροφές. Αυτές οι παγκόσμιες τάσεις έχουν ως συνέπεια να αυξάνονται ο αριθμός και η ένταση των φυσικών καταστροφών και κρίσεων. Τα φτωχότερα νοικοκυριά είναι τα πλέον ευάλωτα και σε πολλές περιπτώσεις αυτή η τρωτή κατάσταση επιδεινώνεται από πολιτική αστάθεια και συγκρούσεις. Όσον αφορά την επισιτιστική ανασφάλεια, παρά το γεγονός ότι έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος, ένα δισεκατομμύριο άτομα υποφέρουν ακόμη από πείνα και το ζήτημα καθίσταται ιδιαίτερα σοβαρό στις περιοχές που πλήττονται από ξηρασία, όπου το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού εξαρτάται άμεσα από τη γεωργία και τη νομαδική κτηνοτροφία.

Η ΕΕ είναι ένας από τους μεγαλύτερους χορηγούς του πλανήτη παρέχοντας σωτήρια βοήθεια σε άτομα που πλήττονται από διάφορες κρίσεις. Τα τελευταία χρόνια, η ζήτηση για τέτοια βοήθεια έχει αυξηθεί σημαντικά, υπερβαίνοντας κατά πολύ τους διαθέσιμους πόρους. Αυτή η βοήθεια είναι ζωτικής σημασίας, αλλά αποσκοπεί κυρίως στην αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και πρέπει να συμπληρωθεί από την παροχή ενίσχυσης σε πληθυσμούς που είναι εκτεθειμένοι σε κινδύνους, ώστε να ανθίστανται και να προσαρμόζονται σε επαναλαμβανόμενα ανεπιθύμητα συμβάντα και σε μακροχρόνια πίεση, καθώς και να τα αντιμετωπίζουν.

Η βελτίωση της ανθεκτικότητας είναι μια συνεχής προσπάθεια που πρέπει να ενταχθεί στις εθνικές πολιτικές και στον εθνικό προγραμματισμό. Αποτελεί μέρος της αναπτυξιακής διαδικασίας, ενώ μια πραγματικά διατηρήσιμη ανάπτυξη θα πρέπει να αντιμετωπίσει τις βαθύτερες αιτίες των επαναλαμβανόμενων κρίσεων και όχι μόνο τις συνέπειές τους. Η συνεργασία με τους ευάλωτους πληθυσμούς για να ενισχυθεί η ανθεκτικότητά τους αποτελεί επίσης θεμελιώδες στοιχείο της μείωσης της φτώχειας που αποτελεί τον απώτερο στόχο της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ, όπως επαναβεβαίωσε η ΕΕ στο πρόγραμμα δράσης για αλλαγή¹.

¹ COM(2011)637, όπως επικυρώθηκε από τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 14^{ης} Μαΐου 2012.

Οι στρατηγικές για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας θα πρέπει να συμβάλουν στην υλοποίηση διαφόρων πολιτικών, ειδικότερα της επισιτιστικής ασφάλειας², της προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος³ και της μείωσης των κινδύνων καταστροφών⁴. Σ' αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ υποστήριξε πάντα τα προγράμματα πρόληψης και ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων στις πιο ευάλωτες χώρες και επεσήμανε την ανάγκη ένταξης της μείωσης των κινδύνων καταστροφών και της προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος, ιδίως, στην αναπτυξιακή συνεργασία και στην ανθρωπιστική βοήθεια.

Οι επενδύσεις σε ανθεκτικότητα είναι αποδοτικές. Η εξάλειψη των αιτιών των επαναλαμβανόμενων κρίσεων είναι όχι μόνο προτιμότερη - ιδίως για τους ενδιαφερόμενους πληθυσμούς - από την απλή αντιμετώπιση των συνεπειών τους, αλλά κοστίζει και λιγότερο. Τη στιγμή που ο κόσμος πλήττεται από μια επιδείνωση της οικονομικής και δημοσιονομικής δραστηριότητας, οι προϋπολογισμοί των χωρών εταίρων και των χορηγών δέχονται ισχυρές πιέσεις που τους υποχρεώνουν να αποδείξουν ότι επιτυγχάνουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα με τους πόρους που διαθέτουν.

Αντιδρώντας στις σοβαρές επισιτιστικές κρίσεις που μαστίζουν την Αφρική, η Επιτροπή ανέλαβε πρόσφατα δύο πρωτοβουλίες: Ενίσχυση της ανθεκτικότητας στο Κέρασ της Αφρικής (SHARE)⁵ και «Alliance Globale pour l'Initiative Résilience Sahel» (AGIR)⁶. Οι πρωτοβουλίες αυτές καθορίζουν μια νέα προσέγγιση για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ευάλωτων πληθυσμών.

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να αξιοποιηθούν τα διδάγματα από αυτές τις εμπειρίες για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της ενίσχυσης που παρέχει η ΕΕ για να μειωθούν τα τρωτά σημεία των αναπτυσσόμενων χωρών οι οποίες πλήττονται από καταστροφές, λαμβάνοντας την ανθεκτικότητα ως κεντρικό στόχο.

Επιπλέον, η παρούσα ανακοίνωση αποσκοπεί στο να συμβάλει στον διεθνή διάλογο για την ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας και της ανθεκτικότητας υπό ευρύτερη έννοια, ιδίως στο πλαίσιο των G8, G20, της επιτροπής για την Παγκόσμια Επισιτιστική Ασφάλεια, της πρωτοβουλίας SUN (Scaling Up Nutrition), των διαπραγματεύσεων για τις συμβάσεις⁷ του Ρίο και της παγκόσμιας συμμαχίας για το Κέρασ της Αφρικής.

---

² COM(2010) 127 τελικό.

³ COM(2009) 147 τελικό. Λευκή βίβλος - Η προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος : «Προς ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο δράσης»,

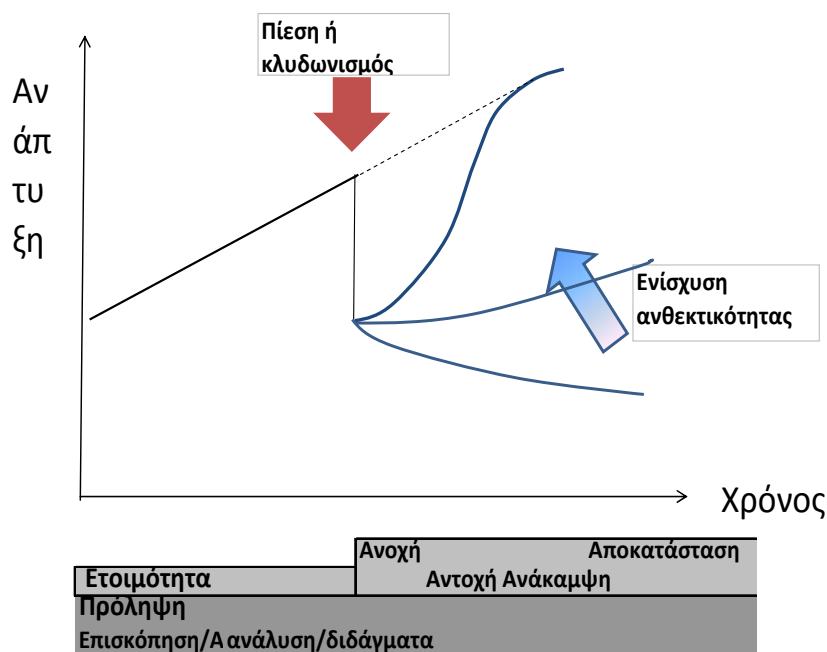
⁴ Στρατηγική της ΕΕ για την υποστήριξη της μείωσης των κινδύνων καταστροφών στις αναπτυσσόμενες χώρες COM (2009) 84 της 23.02.2009. Για την ανταπόκριση της ΕΕ σε ευαίσθητες καταστάσεις : δέσμευση σε περιβάλλοντα δυσμενή για τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη σταθερότητα και την ειρήνη COM (2007) 643 της 25.10.2007.

⁵ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, SEC(2012) 102, 11 Απριλίου 2012.

⁶ Alliance globale pour l'Initiative Résilience (Σαχέλ) – <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/12/613&format=HTML&aged=0&language=EN&>

⁷ Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλομορφία και Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερίθωτης.

2. ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Προσαρμόστηκε από την ομάδα του Montpellier - «Ανάπτυξη με ανθεκτικότητα: Ευκαιρίες στη γεωργία της Αφρικής», Μάρτιος 2012

Ως ανθεκτικότητα νοείται η ικανότητα ατόμου, νοικοκυριού, κοινότητας, χώρας ή περιφέρειας να αντέχει σε πιέσεις και κλυδωνισμούς, να προσαρμόζεται σε αυτά και να ανακάμπτει γρήγορα.

Η έννοια της ανθεκτικότητας περιέχει δύο διαστάσεις: την εγγενή δύναμη μιας οντότητας – ατόμου, νοικοκυριού, κοινότητας ή μεγαλύτερης δομής - να ανθίσταται καλύτερα σε πίεση και κλυδωνισμούς και την ικανότητά της να ανακάμπτει γρήγορα μετά τον κλυδωνισμό.

Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας (και η μείωση των τρωτών σημείων) μπορεί, ως εκ τούτου, να επιτευχθεί είτε με την αύξηση των δυνάμεων της οντότητας, είτε με τη μείωση της έντασης του κλυδωνισμού, ή και με αμφότερες. Απαιτεί μια **πολύπλευρη στρατηγική** και μια ευρεία συστημική προοπτική που να αποσκοπούν στη μείωση των πολλαπλών κινδύνων που ενέχει μια κρίση και, παράλληλα, στη βελτίωση των μηχανισμών ταχείας αντιμετώπισης και προσαρμογής σε τοπικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η **ενίσχυση της ανθεκτικότητας** στηρίζεται στα κοινά σημεία μεταξύ ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας.

Η **ενίσχυση της ανθεκτικότητας** απαιτεί μια **μακροπρόθεσμη προσέγγιση** η οποία στηρίζεται στην άμβλυση των βαθύτερων αιτίων που οδηγούν σε κρίσεις και στην αύξηση των ικανοτήτων, με σκοπό να βελτιωθεί η διαχείριση της μελλοντικής αβεβαιότητας και των αλλαγών.

3. Η ΠΕΙΡΑ ΤΗΣ ΕΕ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ

Στην νοτίως της Σαχάρας Αφρική, τα φτωχότερα νοικοκυριά και οι φτωχότερες κοινότητες και χώρες αδυνατούν να ανακάμψουν από τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος, ειδικότερα τις συχνές και έντονες ξηρασίες, όπως και τις οικονομικές κρίσεις και τις εσωτερικές συγκρούσεις. Η ΕΕ παρείχε ενίσχυση για την αντιμετώπιση των επισιτιστικών κρίσεων στην Αφρική επί πολλά έτη μέσω της ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας. Στηριζόμενο στα ανωτέρω, το πρόγραμμα δράσης της ΕΕ για αλλαγή θα δώσει προτεραιότητα στη συνεργασία στον τομέα της βιώσιμης γεωργίας, καθώς και της διασφάλισης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και της επισιτιστικής και διατροφικής ασφάλειας στη μελλοντική μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή βοήθεια της ΕΕ.

Παράλληλα με την προτεραιότητα που δίνεται στην ανθεκτικότητα, η στήριξη στον γεωργικό τομέα και στις σχετικές εθνικές και περιφερειακές πολιτικές, περιλαμβανομένης της χρήσης της γης, θα πρέπει όχι μόνο να ενισχύσουν την παραγωγή, αλλά και να εξασφαλίσουν κυρίως την καλύτερη λειτουργία των αγορών τροφίμων και να ευνοήσουν την αυτονομία των ευάλωτων ομάδων και της κοινωνίας των πολιτών.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ αναπτύσσει και εφαρμόζει καινοτόμες δράσεις για την αντιμετώπιση των κρίσεων στο Κέρας της Αφρικής και στο Σαχέλ, από τις οποίες μπορούν να αντληθούν πολύτιμα διδάγματα για μια πιο συστηματική και μακροπρόθεσμη προσέγγιση όσον αφορά την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των πληγέντων πληθυσμών. Σ' αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναγνωρισθεί ο ρόλος των γυναικών στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των νοικοκυριών και των κοινοτήτων που πλήττονται από κρίσεις. Σε ασταθείς και ευάλωτες χώρες, όπου η ανθεκτικότητα είναι συνήθως ασθενέστερη, είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές πρωτοβουλίες λαμβάνουν υπόψη το πλέγμα ανάπτυξης-ασφάλειας, ενθαρρύνοντας έτσι μια προσέγγιση που μπορεί να προωθήσει τη συνοχή και συμπληρωματικότητα μεταξύ των πολιτικών.

3.1. Στήριξη της ανθεκτικότητας στο Κέρας της Αφρικής (SHARE)

Η μακροχρόνια έλλειψη μέσων διαβίωσης στο Κέρας της Αφρικής οφείλεται σε αριθμό παραγόντων. Σ' αυτούς περιλαμβάνονται η αύξηση του πληθυσμού και η μεγαλύτερη πίεση που ασκείται στους πόρους, η φτώχεια στις αγροτικές περιοχές, η χαμηλή παραγωγικότητα, η εξασθένηση των όρων των συναλλαγών, η επισφαλής πρόσβαση σε γη και ύδωρ, η αδύναμη διακυβέρνηση, η ανασφάλεια και η παρατεταμένη γεωπολιτική αστάθεια. Η ΕΕ διαθέτει σημαντική πείρα συνεργασίας με αναπτυξιακούς εταίρους στο Κέρας της Αφρικής στον τομέα της γεωργίας και της επισιτιστικής ασφάλειας, ενώ απέκτησε πολύτιμες γνώσεις σχετικά με τις προσεγγίσεις με τις μεγαλύτερες δυνατότητες.

Η ξηρασία που έπληξε την περιοχή το 2011 ήταν η χειρότερη των τελευταίων 60 ετών. Αποτέλεσε τέτοιο πλήγμα, ώστε μετέτρεψε σε κρίση μια επισφαλή κατάσταση (ενώ στη Σομαλία κατέληξε σε λιμό).

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, που ενημερώθηκαν από τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης για την επισιτιστική ασφάλεια, προσπάθησαν να αναπτύξουν μια δράση που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει το μέγεθος της κρίσης:

- καταρτίστηκε ένα κοινό αναλυτικό πλαίσιο για την ανθρωπιστική και αναπτυξιακή βοήθεια, το οποίο επέτρεψε στους ανθρωπιστικούς και αναπτυξιακούς φορείς να

εργασθούν στηριζόμενοι σε μια κοινή αντίληψη και να καθορίσουν κοινές προτεραιότητες.

- Η ΕΕ χορήγησε 790 εκατομμύρια ευρώ σε ανθρωπιστική βοήθεια το 2011/12. Η Επιτροπή από μόνη της χορήγησε 181 εκατομμύρια ευρώ. Πέραν των δραστηριοτήτων που στόχευαν στη διάσωση ανθρώπινων ζώων, η ενίσχυση αυτή έθεσε επίσης τις πρώτες βάσεις για τη διαδικασία ανάκαμψης, για παράδειγμα με την χορήγηση σπόρων και εργαλείων, την καλύτερη διαχείριση των υδάτων και την ανασύσταση κοπαδιών.
- Αυξήθηκε αμέσως η βραχυπρόθεσμη αναπτυξιακή χρηματοδότηση για να ενισχυθεί άμεσα η φάση της ανάκαμψης. Η δέσμευση της Επιτροπής για την περίοδο 2012-13 ανερχόταν σε 250 εκατομμύρια ευρώ για την ενίσχυση της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, της διατροφής, της υγείας των ζώων, της παροχής ύδατος και της διαχείρισης των φυσικών πόρων.

Πέραν της βραχυπρόθεσμης ανταπόκρισης, η ΕΕ καθιέρωσε μια μακροπρόθεσμη και διαρθρωμένη προσέγγιση για να βοηθήσει τις πληγείσες χώρες και κοινότητες να ανακάμψουν μετά την ξηρασία και να αναπτύξουν την ικανότητά τους να αντιμετωπίσουν μελλοντικές ξηρασίες. Η προσέγγιση αυτή περιλαμβάνει τα εξής:

- δέσμευση συνεργασίας με περιφερειακούς εταίρους και μέσω αυτών. Η ΕΕ και άλλοι διμερείς χορηγοί βοηθούν τη γραμματεία της διακυβερνητικής αρχής για την ανάπτυξη (IGAD) να ενισχύσει την ικανότητά της και να συντονίζει και να προωθεί διασυννοριακές πρωτοβουλίες σε τομείς όπως η ανάπτυξη του ζωικού κεφαλαίου και η διαχείριση φυσικών πόρων.
- δέσμευση στενής συνεργασίας με άλλους χορηγούς που δρουν στην περιοχή. Η κοινότητα των χορηγών καθιέρωσε μια πλατφόρμα ήπιου συντονισμού, την «παγκόσμια συμμαχία δράσης για ανθεκτικότητα και ανάπτυξη»⁸. Συνεργαζόμενη στενά με την IGAD, η παγκόσμια συμμαχία αποτελεί το φόρουμ όπου συγκεντρώνονται χώρες εταίροι και χορηγοί βοήθειας οι οποίοι στηρίζουν ενεργά την ενίσχυση της ανθεκτικότητας έναντι της ξηρασίας.

Απαιτείται μακροπρόθεσμη δέσμευση για την αντιμετώπιση διαρθρωτικών θεμάτων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας μακροπρόθεσμα. Ανάλογα με το ειδικό εθνικό και τοπικό πλαίσιο, η ΕΕ θα δώσει προτεραιότητα σε πολλά θέματα και τομείς στο πλαίσιο της χρηματοδότησης που θα χορηγήσει κατά την περίοδο 2014-2020. Οι προτεραιότητες αυτές θα μπορούσαν να αφορούν τα εξής: υγεία και ανάπτυξη του ζωικού κεφαλαίου, διαχείριση φυσικών πόρων, μείωση του κινδύνου καταστροφών, εθνικό και περιφερειακό εμπόριο, διατροφή, διακυβέρνηση, έρευνα και μεταφορά τεχνολογίας, και μεταναστευτικά ρεύματα.

3.2. AGIR Sahel: η ενωσιακή πρωτοβουλία παγκόσμιας συμμαχίας για την ανθεκτικότητα (Alliance Globale pour l'Initiative Résilience-Sahel)

Κατά τις τελευταίες εννέα καλλιεργητικές περιόδους, η περιοχή του Σαχέλ αντιμετώπισε έξι διαφορετικές επισιτιστικές κρίσεις. Η περιοχή υπέφερε επί μακρόν από υποσιτισμό, ενώ οι δείκτες βρισκόνταν μονίμως πάνω από τα επίπεδα συναγερμού. Επί του παρόντος διατρέχουν

⁸ Το πεδίο της συμμαχίας καλύπτει την ευρύτερη περιοχή του Κέρατος: Αιθιοπία, Κένυα, Ουγκάντα, Σομαλία, Ντζιμπουτί, καθώς και το Σουδάν και το Νότιο Σουδάν. Καθήκοντα γραμματείας ασκεί η USAID.

κίνδυνο δώδεκα εκατομμύρια άτομα τα οποία αντιπροσωπεύουν το 20% του πληθυσμού. Οι γυναίκες και τα παιδιά είναι περισσότερο ευάλωτα σε επισιτιστικές και οικονομικές κρίσεις, ιδίως κατά την ισχυρή περίοδο μεταξύ των κύκλων συγκομιδής.

Τα τελευταία χρόνια σημειώθηκε πρόοδος στη Δυτική Αφρική, χάρη σε υπάρχοντες βασικούς οργανισμούς και πλατφόρμες – όπως το «*Réseau de Prévention des Crises Alimentaires*» (RPCA) και η «*Comité permanent Inter-Etats de Lutte contre la Sécheresse au Sahel*» (CILSS). Με βάση τα διδάγματα του παρελθόντος, αναπτύχθηκαν προσεγγίσεις για την καλύτερη αντιμετώπιση επισιτιστικών κρίσεων. Η βελτίωση της λειτουργίας των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης βοήθησε χώρες και χορηγούς να προβλέψουν ταχύτερα την τρέχουσα κρίση.

Το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης του 2012 στο Σαχέλ ανέρχεται σε 500 εκατομμύρια ευρώ περίπου (123 εκατομμύρια ευρώ για ανθρωπιστική βοήθεια και 372 εκατομμύρια ευρώ για αναπτυξιακά προγράμματα).

Μια προσέγγιση σε τρεις φάσεις σχεδιάστηκε σε στενό συντονισμό μεταξύ ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ. Το σχέδιο καλύπτει ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως βελτιωμένη πρόσβαση σε τρόφιμα, ενίσχυση των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης της χώρας εταίρου, λειτουργία της αγοράς και προστασία των οικοσυστημάτων. Εξασφαλίζει τη σύνδεση μεταξύ προγραμμάτων επείγουσας βοήθειας και προγραμμάτων ανάπτυξης, συνδυάζοντας τη βραχυπρόθεσμη με τη μεσοπρόθεσμη/μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση προκειμένου να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης. Η αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης με την παράλληλη επένδυση στον τομέα της ανθεκτικότητας απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες παροχής βοήθειας – σε συνεργασία με περιφερειακούς οργανισμούς – τόσο για να εξασφαλιστούν η συνοχή και η συμπληρωματικότητα όσο και για να αντιμετωπιστεί η ευάλωτη κατάσταση των φτωχότερων νοικοκυριών έναντι των κρίσεων, καθώς και για να καταπολεμηθούν οι ριζικές αιτίες της επισιτιστικής και διατροφικής ανασφάλειας.

Η εταιρική σχέση «*Alliance Globale pour l'Initiative Résilience*» (AGIR), η οποία εγκαινιάστηκε από την Επιτροπή στις 18 Ιουνίου 2012, παρέχει τον χάρτη πορείας για την ανθεκτικότητα που στηρίζεται στις υφιστάμενες περιφερειακές στρατηγικές και τις ενισχύει – όπως η κοινή περιφερειακή στρατηγική της Οικονομικής Κοινότητας των Δυτικοαφρικανικών Κρατών (ECOWAS), η *Union Economique et Monétaire Ouest Africaine* (UEMOA) και η CILSS (Διακρατική Επιτροπή Ελέγχου της Ξηρασίας στο Σαχέλ), με τη στήριξη του Ομίλου Σαχέλ και Δυτικής Αφρικής (SWAC). Ένα περιφερειακό σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας κατά μόνιμο και βιώσιμο τρόπο στο Σαχέλ, το οποίο καταρτίστηκε από περιφερειακούς οργανισμούς της Δυτικής Αφρικής με τη στήριξη της κοινότητας των χορηγών, θα παρουσιαστεί σε μια συνεδρίαση υψηλού επιπέδου όλων των ενδιαφερόμενων κρατών που θα λάβει χώρα στο Ουαγκαντούγκου, στις αρχές Δεκεμβρίου 2012.

4. ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΤΗΘΕΙΣΑ ΠΕΙΡΑ

Οι πρωτοβουλίες SHARE και AGIR συνιστούν βελτίωση του τρόπου αλληλεπίδρασης μεταξύ ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας, εφόσον αυξάνουν τα επίπεδα της βοήθειας βραχυπρόθεσμα, διευκολύνουν τη σχέση μεταξύ αρωγής, αποκατάστασης και ανάπτυξης, και αποδεικνύουν τη δέσμευση της ΕΕ να αντιμετωπίσει τις ριζικές αιτίες της επισιτιστικής ανασφάλειας μακροπρόθεσμα.

Οι πρωτοβουλίες επικεντρώνονται στην επισιτιστική ασφάλεια στην νοτιώς της Σαχάρας Αφρική, αλλά η προσέγγιση αυτή μπορεί εξίσου να εφαρμοστεί σε άλλες περιοχές και σε άλλα είδη τρωτότητας (π.χ. περιοχές που απειλούνται από πλημμύρες, κυκλώνες, σεισμούς, ξηρασία, κύματα θυέλλης, τσουνάμι, κλιματική αλλαγή ή αύξηση των τιμών των τροφίμων). Η αναπτυχθείσα προσέγγιση έχει ορισμένα κοινά στοιχεία τα οποία η ΕΕ θα επιδιώξει να εφαρμόσει στις πιο ευάλωτες αναπτυσσόμενες χώρες. Υπάρχουν τρεις βασικές συνιστώσες αυτής της προσέγγισης, οι οποίες περιγράφονται λεπτομερώς κατωτέρω:

- Πρόβλεψη κρίσεων με την εκτίμηση των κινδύνων
- Εστίαση στην πρόληψη και την ετοιμότητα
- Ενίσχυση της ανταπόκρισης σε κρίσεις.

4.1. Πρόβλεψη κρίσεων με την εκτίμηση των κινδύνων

Τόσο στο Κέρας της Αφρικής όσο και στο Σαχέλ, τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης επεσήμαναν τις επαιτούμενες κρίσεις. Τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης για την επισιτιστική ασφάλεια (όπως η προσέγγιση που στηρίζεται στο ολοκληρωμένο πλαίσιο ταξινόμησης) βελτιώθηκαν, γεγονός που επέτρεψε στις χώρες εταίρους και στους περιφερειακούς οργανισμούς να προετοιμάσουν την κατάλληλη εκ των προτέρων αντιμετώπιση κρίσεων. Ομοίως, τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης για άλλους κινδύνους, όπως τα τσουνάμι, ή για άλλες περιοχές, τώρα λειτουργούν επίσης καλύτερα.

Αυτά τα συστήματα πληροφόρησης πρέπει επίσης να διασυνδεθούν με αντίστοιχες παγκόσμιες πρωτοβουλίες όπως το σύστημα πληροφόρησης για τις γεωργικές αγορές που συγκροτήθηκε στο πλαίσιο του G20.

Είναι επίσης αναγκαίο να υπάρξει συστηματικότερη σύνδεση μεταξύ παρεχόμενων πληροφοριών και χάραξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, στοιχεία όπως ο (παιδικός) υποσιτισμός, η γεωργική παραγωγή (περιλαμβανομένων των αποθεμάτων) και οι αγορές (περιλαμβανομένων των τιμών των τροφίμων) θα πρέπει να λαμβάνονται περισσότερο υπόψη στις πολιτικές επισιτιστικής ασφάλειας και βιώσιμης γεωργίας.

Τούτο πρέπει να αντανακλάται, ειδικότερα, στις εθνικές πολιτικές και διαδικασίες, όπως το συνολικό πρόγραμμα γεωργικής ανάπτυξης της Αφρικής (CAADP). Τα επενδυτικά σχέδια του CAADP δεν αντιμετωπίζουν μόνον τους σημερινούς περιορισμούς, αλλά και προβλέπουν μελλοντικές πιέσεις και κλυδωνισμούς και βοηθούν τις χώρες να τους αμβλύνουν, να ανταποκριθούν σε αυτούς και να βελτιώσουν την ανθεκτικότητά τους.

Το περιφερειακό σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης (CILSS/ECOWAS/UEMOA): Το Δίκτυο Πρόληψης της Επισιτιστικής Κρίσης (RCPA) αποτελεί την πλατφόρμα στην οποία οι χώρες εταίροι, οι χορηγοί, ο ΟΗΕ και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αντλούν πληροφορίες προκειμένου να καταλήξουν σε κοινή ανάλυση της επισιτιστικής ανασφάλειας στη Δυτική Αφρική. Το δίκτυο αυτό έπαιξε καθοριστικό ρόλο κρούοντας τον κώδωνα κινδύνου στα πρώτα στάδια της τρέχουσας κρίσης του 2012.

Υπό το ίδιο πνεύμα, η ΕΕ συγκρότησε τη συμμαχία όσον αφορά την αλλαγή του κλίματος του πλανήτη με σκοπό να προωθήσει τον πολιτικό διάλογο και τη συνεργασία με χώρες που πλήττονται περισσότερο από την αλλαγή του κλίματος. Τα συστήματα έγκαιρης

προειδοποίησης και διαχείρισης των κινδύνων αποτελούν σημαντικά στοιχεία μέσα σ' αυτό το πλαίσιο.

Συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης στο Νεπάλ: Τον Αύγουστο του 2010 τα επίπεδα των πλημμυρών στον ποταμό Rapti υπερέβησαν τη στάθμη προειδοποίησης στην περιοχή Chitwan. Το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης κατά μήκος του ποταμού, μέσω ραδιοφωνικού και τηλεφωνικού δικτύου, επέτρεψε στις επιτροπές διαχείρισης των κινδύνων στις απειλούμενες κοινότητες να μεταφέρουν τα βασικά και κινητά περιουσιακά στοιχεία τους σε υψηλότερους και ασφαλέστερους τόπους. Όταν οι πλημμύρες έφθασαν στα χωριά, ο πληθυσμός βρισκόταν ήδη σε ασφάλεια. Η έγκαιρη προειδοποίηση ελαχιστοποίησε έτσι τις απώλειες ζώων και περιουσιών.

Μπανγκλαντές: Χρηματοδότηση του πανεπιστημιακού νοσοκομείου της Ντάκκα, με εστίαση στη διαχείριση καταστάσεων με μαζικές απώλειες, ιδίως σχεδίαση αντιμετώπισης ενδεχόμενων ή έκτακτων καταστάσεων, ιατρικός εξοπλισμός, αποθέματα φαρμάκων και καταρτίσεις. Εν συνεχεία, τον Ιούνιο του 2010, μετά από πυρκαγιά που προκάλεσε τον θάνατο 120 ατόμων, το νοσοκομείο ήταν σε θέση να σώσει τη ζωή 250 ασθενών.

Σύνδεσμος των κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN): Σε περιφερειακό επίπεδο, η Επιτροπή στηρίζει τη συμφωνία της ASEAN για τη διαχείριση των κινδύνων και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης (AADMER) η οποία έχει ως στόχο να αυξήσει την ανθεκτικότητα και να περιορίσει τα τρωτά σημεία των τοπικών κοινοτήτων και οργανισμών με την ενίσχυση στρατηγικών που επιτρέπουν σε αυτούς να προετοιμάζονται καλύτερα, να αντιμετωπίζουν φυσικές καταστροφές και να αμβλύνουν τις συνέπειές τους.

4.2. Εστίαση στην πρόληψη και την ετοιμότητα

Η ανταπόκριση της διεθνούς κοινότητας και των επηρεαζόμενων χωρών στις κρίσεις του Κέρατος της Αφρικής και του Σαχέλ έδειξε ότι υπήρξε σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ικανότητα αντιμετώπισης των συνεπειών των κρίσεων. Εντούτοις, τόνισε επίσης την πρωταρχική σημασία που έχουν η **πρόληψη** (αποτρέποντας την εμφάνιση της κρίσης) και η **ετοιμότητα** (διασφαλίζοντας ότι τα άτομα, τα νοικοκυριά, οι χώρες ή οι περιοχές είναι έτοιμα να διαχειριστούν τις επιπτώσεις δυσμενών συμβάντων).

Είναι επομένως ζωτικής σημασίας τα εξής:

- τα εθνικά και περιφερειακά προγράμματα πρέπει να αντιμετωπίζουν μακροπρόθεσμα τις βαθιές αιτίες της τρωτότητας· η μείωση της τρωτότητας έναντι κλυδωνισμών καθίσταται δυνατή μόνο εάν ενταχθεί στις αναπτυξιακές πολιτικές των χωρών εταιρών· για να αναπτυχθούν αυτές οι διαδικασίες, είναι αναγκαίο να ενσωματωθεί η ανάλυση των κινδύνων, και ιδίως η διαχείριση του κινδύνου καταστροφών και η διαχείριση επισιτιστικών κρίσεων, στις εθνικές/περιφερειακές πολιτικές· ομοίως, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και πλαίσια πολιτικής όπως τα εθνικά προγράμματα δράσης για την προσαρμογή (ΕΠΔΠ), θα πρέπει να ενσωματωθούν επίσης στις εθνικές πολιτικές.
- **Καλύτερη διάδοση της πείρας που έχει αποκτηθεί από πρωτοβουλίες όπως οι SHARE και AGIR ή επιτυχή πιλοτικά σχέδια για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών, όπως εκείνα που στηρίζονται από το πρόγραμμα ετοιμότητας της Επιτροπής (DIPECHO).** Μια από τις κυριότερες προκλήσεις συνίσταται στο να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο επιτυχή προγράμματα που εκτελούνται από τις

κοινότητες και ξεκινούν από τη βάση, μπορούν να λαμβάνονται καλύτερα υπόψη στις κρατικές πολιτικές σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

- Η **διακυβέρνηση**, διαρθρωμένη κατά τρόπο που συμβάλλει στη διαχείριση των κινδύνων καταστροφών, πρέπει να βελτιωθεί, ενώ **πρέπει να ενισχυθεί η ικανότητα των ενδιαφερομένων** σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Ισχυρές τοπικές δομές είναι ουσιαστικές προκειμένου να μετριασθούν οι κίνδυνοι και να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των προσπαθειών πρόληψης και ετοιμότητας, καθώς και των δράσεων αρχικής ανταπόκρισης.
- Οι **δημόσιες εταιρικές σχέσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα** θα πρέπει να χρησιμοποιούνται στο έπακρο υπό τις κατάλληλες περιστάσεις, όπως η πρόσφατη πρωτοβουλία του G8 με τον τίτλο «Νέα συμμαχία για την επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια».

Στην περίπτωση των επισιτιστικών κρίσεων, υπάρχει ανάγκη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την **αντιμετώπιση των ριζικών αιτιών της επισιτιστικής ανασφάλειας**. Στην έννοια της **διαθεσιμότητας τροφίμων** συμπεριλαμβάνεται η διαφοροποίηση της παραγωγής τροφίμων η οποία ενδέχεται να περιορίζεται από την επιδείνωση του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή. Η **πρόσβαση σε τρόφιμα** απαιτεί λειτουργικές αγορές και δίκτυα ασφαλείας, με ιδιαίτερα σημαντικά τα αποθέματα, ασφαλιστικά συστήματα, μέσα αποθεματοποίησης, πρόσβαση των αγροτών στην αγορά και σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, καθώς και αποθέματα για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Περιλαμβάνει επίσης επενδύσεις σε αγροτική υποδομή και σε έρευνα και μεταφορά τεχνολογίας. Από μακροπρόθεσμη προοπτική, η στήριξη της βιώσιμης γεωργίας είναι καθοριστικής σημασίας για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην νοτίως της Σαχάρας Αφρική, όπου ο τομέας αυτός παρέχει απασχόληση στο 60% του πληθυσμού, ιδίως στις πλέον ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες.

Το πρόγραμμα δημιουργίας δικτύου ασφαλείας για τη διασφάλιση της παραγωγής (PSNP) στην Αιθιοπία παρέχει πολύτιμα διδάγματα. Οργανώνει μεταβιβάσεις υπό μορφή τροφίμων ή ρευστών στα πιο ευάλωτα νοικοκυριά της χώρας, ως αντιστάθμισμα συμμετοχής σε δημόσια έργα.

Το PSNP είναι το μεγαλύτερο σύστημα κοινωνικών μεταβιβάσεων στην νοτίως της Σαχάρας Αφρική και είναι αποδοτικό (περίπου το ένα τρίτο του κόστους) σε σύγκριση με τις ανθρωπιστικές παρεμβάσεις.

Αντιμετώπιση της λανθάνουσας κρίσης παιδικού υποσιτισμού για να μειωθεί η τρωτότητα των αυριανών ενηλίκων: Η πείνα και ο υποσιτισμός σκοτώνουν περίπου 2,6 εκατομμύρια παιδιά κάθε χρόνο. Ο υποσιτισμός πλήττει ένα στα τρία παιδιά στις αναπτυσσόμενες χώρες. Συχνά το πρόβλημα αρχίζει πριν από τη γέννηση λόγω του υποσιτισμού της μητέρας. Ο υποσιτισμός είναι μια από τις ριζικές αιτίες της τρωτότητας, ιδίως για τα παιδιά ηλικίας έως 2 ετών. Μειώνει την πνευματική και φυσική ανάπτυξη περιορίζοντας έτσι την ικανότητα των αυριανών ενηλίκων να αντιμετωπίζουν δυσμενείς καταστάσεις. Επιπλέον, το κόστος για τις αναπτυσσόμενες χώρες αντιστοιχεί σε 2 με 3 τοις εκατό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος τους κάθε χρόνο, διευρύνοντας τον κύκλο της φτώχειας και εμποδίζοντας την οικονομική ανάπτυξη. Η ΕΕ στηρίζει τις προσπάθειες των εταίρων της για τη μείωση του υποσιτισμού βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Είναι αναγκαίο να υιοθετηθεί μια προσέγγιση που να καλύπτει πολλούς τομείς όπως την υγεία, τη γεωργία, την ύδρευση, την αποχέτευση, την οικονομική ανάπτυξη και την εκπαίδευση. Η ΕΕ στηρίζει την πρωτοβουλία SUN (Scaling Up Nutrition) η οποία παρέχει το πλαίσιο για δράσεις εκτελούμενες υπό την αιγίδα των χωρών εταίρων.

Αντιμετώπιση της ξηρασίας στη Βόρεια ΚΕΝΥΑ. Κατά την ξηρασία του 2011, 3,7 εκατομμύρια κάτοικοι της Κένυας ήλθαν άμεσα αντιμέτωποι με την ανάγκη τροφίμων, καθαρού ύδατος και βασικού υγειονομικού εξοπλισμού. Στο πλαίσιο του προγράμματος SHARE, η ΕΕ ενισχύει τη στήριξη που παρέχει για την τόνωση της ανάκαμψης και τη βελτίωση της ανθεκτικότητας μέσω των εξής δράσεων: παροχή βοήθειας για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης της Κένυας· θεσμική στήριξη του Υπουργείου Βόρειας Κένυας· στήριξη της εθνικής αρχής διαχείρισης της ξηρασίας (NDMA) η οποία διαχειρίζεται το ταμείο κάλυψης έκτακτων αναγκών από καταστροφές και ξηρασία (NDDCF)· ενίσχυση της ικανότητας των τοπικών αρχών να διαχειρίζονται μια έγκαιρη ανταπόκριση· και σχέδια διαβίωσης σε επίπεδα κοινοτήτων που αυξάνουν τις οικονομικές ευκαιρίες. Αναμένεται από την κυβέρνηση της Κένυας να ισχυροποιήσει τους θεσμούς και να αυξήσει τις επενδύσεις σε άγονες περιοχές, ώστε να προετοιμαστεί καλύτερα η χώρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων παρόμοιων κρίσεων.

4.3. Βελτίωση της ανταπόκρισης σε κρίσεις

Με βάση, μεταξύ άλλων, την πείρα που αποκτήθηκε στο Κέρας της Αφρικής και στο Σαχέλ, τα ακόλουθα στοιχεία μπορούν να βελτιώσουν τον αντίκτυπο της ανταπόκρισης σε κρίσεις, όταν αυτές ξεσπούν:

- Η εκπόνηση, από ανθρωπιστικούς και αναπτυξιακούς φορείς, ενός κοινού αναλυτικού πλαισίου το οποίο:
  - επισημαίνει τις βαθύτερες αιτίες της κρίσης, καθώς και τον ακριβή αντίκτυπο στους πληθυσμούς που πλήττονται περισσότερο·
  - αξιολογεί τις τρέχουσες παρεμβάσεις για να διαπιστωθεί εάν αντιμετωπίζονται οι αιτίες, καθώς επίσης και για να εντοπιστούν ενδεχομένως τα κενά της παρεχόμενης βοήθειας·

- προσδιορίζει τους χώρους, από τομεακή και γεωγραφική άποψη, στους οποίους μια ενισχυμένη προσέγγιση για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας θα μπορούσε να έχει τον μεγαλύτερο αντίκτυπο.
- καθορίζει στρατηγικές προτεραιότητες βραχυπρόθεσμα (ταχεία ανάκαμψη), καθώς και μακροπρόθεσμα στο πλαίσιο μιας συνεκτικής «προσέγγισης για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας».
- Είναι αναγκαίο να αυξηθεί η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση για να στηριχθεί η **φάση της ταχείας ανάκαμψης**. Οι πρόσφατες πρωτοβουλίες υπογραμμίζουν την ανάγκη να υπάρξει μεγαλύτερη ευελιξία στον προγραμματισμό ώστε να αντιμετωπίζονται αμέσως οι ταχέως μεταβαλλόμενες ανάγκες, χωρίς να περιορίζονται οι τρέχουσες μεσοπρόθεσμες/μακροπρόθεσμες δραστηριότητες για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών. Θα πρέπει να εξεταστούν νέοι τρόποι παροχής βοήθειας, όπως τα καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ, για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης ή για την αποκατάσταση μετά το στάδιο έκτακτης ανάγκης.
- Οι περισσότερες σοβαρές κρίσεις εκτείνονται πέραν των εθνικών συνόρων. Η **ικανότητα των περιφερειακών οργανώσεων** πρέπει να ενισχυθεί, ούτως ώστε να μπορούν να εφαρμόζουν διασυνοριακές πρωτοβουλίες και να προωθούν την περιφερειακή ολοκλήρωση.
- Για σημαντικές κρίσεις, θα πρέπει να συγκροτούνται απλές δομές που θα διευκολύνουν τον **συντονισμό των χορηγών βοήθειας και την ανάπτυξη διαρθρωμένου διαλόγου με τις χώρες εταίρους και τους περιφερειακούς οργανισμούς**. Είναι αναγκαίο να ορίζεται και να επισημοποιείται η ανάθεση καθηκόντων, βάσει του συγκριτικού πλεονεκτήματος κάθε φορέα σε ένα δεδομένο πλαίσιο. Θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά αναπτυξιακοί και ανθρωπιστικοί φορείς.
- Εξεύρεση βραχυπρόθεσμων παρεμβάσεων που έχουν μακροπρόθεσμο αντίκτυπο. Μολονότι τα βραχυπρόθεσμα μέτρα, και ειδικότερα η ανθρωπιστική βοήθεια, εστιάζονται κυρίως στη διάσωση ανθρώπινων ζώων και περιουσιών, οι ενέργειες αυτές μπορούν να έχουν επίσης μακροπρόθεσμο αντίκτυπο. Για παράδειγμα, η μεταστροφή από την παροχή επισιτιστικής βοήθειας προς μεταβιβάσεις ρευστών διαθέσιμων μπορεί να έχει μακροπρόθεσμη επίπτωση τονώνοντας την τοπική αγορά και χρηματοδοτώντας δημόσια έργα που μπορούν να μειώσουν το ενδεχόμενο μελλοντικών καταστροφών. Θα πρέπει να επισημανθούν αυτά τα είδη παρεμβάσεων και να τους δοθεί προτεραιότητα.
- Όταν εκδηλώνονται βίαιες συγκρούσεις, η στρατηγική για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και η ευρύτερη προσέγγιση πολιτικής και ασφάλειας της ΕΕ θα πρέπει να είναι συνεκτικές και να αλληλοσυμπληρώνονται, ενώ θα πρέπει να αναπτυχθούν συνέργειες στο επίπεδο των μηχανισμών, ιδίως των μηχανισμών της Κοινής Πολιτικής Ασφαλείας και Άμυνας και του μέσου σταθερότητας.

Ευέλικτη χρηματοδότηση στο πλαίσιο της επισιτιστικής διευκόλυνσης της ΕΕ, της AFSI και του V-FLEX, ύψους 1 δισεκατ. ευρώ - Η κρίση των τιμών των τροφίμων του 2007/08 είχε ως αποτέλεσμα πρωτοφανούς κλίμακας ανταπόκριση από τη διεθνή κοινότητα. Η ΕΕ ήταν ο πρώτος χορηγός που έλαβε θετικά μέτρα και ανήγγειλε επισιτιστική διευκόλυνση ύψους 1 δισεκατ. ευρώ, αποδεικνύοντας την ικανότητα της ΕΕ να αντιδρά

εγκαίρως και σε ευρεία κλίμακα. Ένα χρόνο αργότερα, το 2009, οι χορηγοί βοήθειας υποσχέθηκαν 22 δισεκατ. δολάρια ΗΠΑ προς στήριξη της βιώσιμης γεωργίας και της επισιτιστικής ασφάλειας (η πρωτοβουλία της Aquila για την Παγκόσμια Επισιτιστική Ασφάλεια, AFSI). Η ΕΕ επιτάχυνε την παροχή περαιτέρω βοήθειας, δεσμεύοντας 3,8 δισεκατ. δολάρια ΗΠΑ. Υπάρχουν άλλοι δύο μηχανισμοί για τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ): ο FLEX (Διακύμανση εσόδων από εξαγωγές) βοηθά τις κυβερνήσεις να αντιμετωπίζουν αιφνίδιες απώλειες εσόδων από εξαγωγές, ενώ ο ad hoc μηχανισμός FLEX για τις ευάλωτες χώρες (V-FLEX) έχει σχεδιασθεί για να βοηθά τις χώρες που έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική ύφεση του 2009 λόγω της μικρής ανθεκτικότητάς τους. Αυτός ο μηχανισμός λειτούργησε προληπτικά, βάσει προβλέψεων για δημοσιονομικές απώλειες, με προσαρμογές για να ληφθεί υπόψη η τρωτότητα, και με αντικυκλικό τρόπο ώστε να καλυφθούν τα ελλείμματα της εθνικής χρηματοδότησης.

5. 10 ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΚΤΕΘΕΙΜΕΝΕΣ ΣΕ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ

1. Ανθεκτικότητα μπορεί να οικοδομηθεί μόνον αρχίζοντας από τη βάση. Συνεπώς, αφετηρία για την προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την ανθεκτικότητα αποτελεί η αναγνώριση του ηγετικού ρόλου των χωρών εταίρων. Η ΕΕ θα εναρμονίσει την στήριξη που παρέχει με τις πολιτικές και τις προτεραιότητες των χωρών εταίρων, σύμφωνα με τις καθιερωμένες αρχές της αποτελεσματικότητας της βοήθειας.
2. Δράση για την ενίσχυση των αναγκών ανθεκτικότητας βασιζόμενη σε αξιόπιστες μεθόδους εκτίμησης των κινδύνων και της τρωτότητας. Αυτές οι εκτιμήσεις θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση για την εκπόνηση εθνικών στρατηγικών όσον αφορά την ανθεκτικότητα, καθώς και για τον σχεδιασμό ειδικών σχεδίων και προγραμμάτων. Η ΕΕ θα στηρίξει την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών ανθεκτικότητας ως μέρος ευρύτερων αναπτυξιακών στρατηγικών. Η ΕΕ θα συνεργαστεί με χώρες εταίρους και σημαντικούς διεθνείς παράγοντες με σκοπό τη βελτίωση των μεθόδων ανάπτυξης των εκτιμήσεων στις οποίες βασίζονται οι στρατηγικές αυτές. Προκειμένου να εξασφαλιστεί αποτελεσματικότητα, η ΕΕ θα δημιουργήσει επίσης ένα πλαίσιο μέτρησης του αντίκτυπου και των αποτελεσμάτων της στήριξης που παρέχει για την ανάπτυξη ανθεκτικότητας.
3. Σε χώρες που έρχονται συχνά αντιμέτωπες με επαναλαμβανόμενες κρίσεις, κεντρικός στόχος της εξωτερικής βοήθειας της ΕΕ θα είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας. Χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα θα στηρίζονται σε κοινή λειτουργική εκτίμηση από μέρους ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών φορέων, η οποία θα καλύπτει μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες παρεμβάσεις. Τα προγράμματα θα εστιάζονται στην αντιμετώπιση των αιτιών των κρίσεων, ιδίως με την παροχή ενίσχυσης για δραστηριότητες πρόληψης και ετοιμότητας. Η ΕΕ θα συνεργαστεί στενά με χώρες εταίρους για να δημιουργήσει την απαιτούμενη ικανότητα επεξεργασίας και εφαρμογής στρατηγικών και σχεδίων διαχείρισης για τη μείωση των καταστροφών, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.
4. Η Επιτροπή θα λαμβάνει συστηματικά υπόψη το θέμα της ανθεκτικότητας στα σχέδια εφαρμογής της ανθρωπιστικής βοήθειας. Εκτός αυτού, η Επιτροπή θα επιδιώκει τον από κοινού προγραμματισμό των δράσεων που αφορούν την ανθεκτικότητα στις ανθρωπιστικές και αναπτυξιακές παρεμβάσεις της ώστε να

εξασφαλίζεται η μεγαλύτερη δυνατή συμπληρωματικότητα και να δημιουργούνται, μέσω βραχυπρόθεσμων δράσεων, οι προϋποθέσεις για μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες παρεμβάσεις.

5. Η ευελιξία θα αποτελεί κείμερο στοιχείο της ανταπόκρισης στις ανάγκες χωρών που έχουν υποστεί καταστροφές. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να εξασφαλίζει τη μέγιστη δυνατή ευελιξία κατά την εφαρμογή των προγραμμάτων ανθρωπιστικής βοήθειας. Όσον αφορά την αναπτυξιακή χρηματοδότηση, σε περιόδους απρόβλεπτων κρίσεων και σοβαρών καταστροφών, η Επιτροπή θα επιδιώξει τη μέγιστη δυνατή ευελιξία στην κινητοποίηση μη προγραμματιζόμενων πόρων. Επιπλέον, η Επιτροπή θα εισαγάγει την ευελιξία στον σχεδιασμό των προγραμμάτων για να επιτραπεί η ταχεία και έγκαιρη ανάληψη δράσης. Η ΕΕ θα εξετάσει το ενδεχόμενο χρησιμοποίησης μορφών καταπιστευματικών ταμείων για να παρεμβαίνει σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή για την αποκατάσταση μετά το στάδιο έκτακτης ανάγκης.
6. Στις προσπάθειές της να βελτιώσει την ανθεκτικότητα ευάλωτων χωρών ή κρατών που πλήττονται από συγκρούσεις, η ΕΕ θα ακολουθεί προσέγγιση που θα λαμβάνει επίσης υπόψη θέματα ασφάλειας και τις επιπτώσεις τους στην τρωτότητα των πληθυσμών. Η προσέγγιση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει ενεργό πολιτικό διάλογο με χώρες εταίρους και οργανώσεις στις εν λόγω περιοχές.
7. Η ΕΕ θα επιδιώξει την επανάληψη υφιστάμενων πρωτοβουλιών, όπως η SHARE και η AGIR, καθώς και επιτυχών σχεδίων μείωσης του κινδύνου καταστροφών. Θα ανταλλάσσει διδάγματα με τους εταίρους της ώστε να πολλαπλασιάζονται και να επεκτείνονται οι επιτυχείς προσεγγίσεις με στόχο την ενσωμάτωσή τους στις εθνικές στρατηγικές ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή θα εξετάζει τακτικά την πρόοδο του προγράμματος δράσης στον τομέα της ανθεκτικότητας, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στον προγραμματισμό, στις μεθόδους και στα αποτελέσματα.
8. Η ΕΕ θα προωθήσει καινοτόμους προσεγγίσεις όσον αφορά τη διαχείριση των κινδύνων. Η συνεργασία με τους κλάδους της ασφάλισης και ανασφάλισης αποτελεί μια ιδιαίτερα ελπιδοφόρα πορεία. Η Επιτροπή, στις αρχές του 2013, θα υποβάλει Πράσινη Βίβλο σχετικά με τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει ο ασφαλιστικός τομέας στη διαχείριση των κινδύνων.
9. Για χώρες που αντιμετωπίζουν επαναλαμβανόμενες κρίσεις, η ΕΕ θα συνεργασθεί με τις κυβερνήσεις, άλλους χορηγούς και διεθνείς οργανισμούς και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς για να δημιουργηθούν σε επίπεδο χώρας πλατφόρμες έγκαιρης ανταλλαγής πληροφοριών και συντονισμού βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών δράσεων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας.
10. Η ΕΕ θα προωθήσει την έννοια της ανθεκτικότητας σε διεθνή πλαίσια, όπως οι G8, G20, η επιτροπή για την Παγκόσμια Επισιτιστική Ασφάλεια, οι συμβάσεις του Ρίο, η αναθεώρηση των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, η ανάπτυξη στόχων αιεφόρου ανάπτυξης και οι συζητήσεις για τη συνέχεια που δίνεται στο πλαίσιο δράσης του Χιόγκο 2005-2015. Το θέμα της ανθεκτικότητας θα περιλαμβάνεται, ως βασική πτυχή, στις εταιρικές σχέσεις της με οργανισμούς όπως οι FAO, IFAD και WFP, ο UNISDR, η Παγκόσμια Τράπεζα και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Το πρώτο τρίμηνο του 2013 η Επιτροπή θα εκπονήσει σχέδιο δράσης όπου θα περιγράφονται τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την εφαρμογή των αρχών αυτών.